

L'excel·lència: esportiva sí, educativa no?

Dij, 20/09/2012 per Carles Armengol

[Vent de cara](#)

Article que em va publicar La Vanguardia, el diumenge 9 de setembre de 2012. Com que no es accessible a la seva web el reproduixo aquí.

Dels jocs olímpics d'aquest estiu a Londres s'ha destacat la joventut de molts dels atletes de més èxit. Sembla que les medalles arriben cada cop més d'hora. I com en tots els jocs, el sentiment més generalment estès i publicat ha estat el de l'admiració pels rècords i bons resultats, l'exaltació dels que els assolien i la valoració dels èxits esportius, sempre en clau nacional. Poca o cap ombra de crítica tot i que hi hauria molts fils a estirar.

Instal·lacions CAR Sant Cugat - foto del CAR

Sobre la joventut dels esportistes, cada cop més adolescents, tret de posar-ho en relleu com una novetat o una tendència progressiva, només alguna escadussera referència als possibles efectes adversos en el seu desenvolupament integral com a persones provocat per aquest entrenament esportiu intensiu, per l'esforç extrem i pels nivells de sacrifici al que estan sotmesos, en molts casos des de ben petits. Preocupació despatxada introduint alguna cautela formativa en el procés de preparació d'aquestes esportistes d'elit. Tot i la meva condició de pedagog, no tinc prou expertesa en la formació esportiva com per formular un judici definitiu sobre aquesta qüestió.

La primera intuïció em diria que ha de poder ser compatible entrenar esportistes d'elit i formar integralment persones si no oblidem cap dels dos objectius ni els subordinem.

El que més em sorprèn de tot plegat és com, de comú, acceptem entusiastes en l'àmbit de l'esport, allò que rebutjaríem com si fos la major aberració educativa en altres àmbits de la formació i, concretament, en les disciplines més genuïnament escolars: llengua, matemàtiques, ciències... Els èxits esportius han revelat

l'eficàcia de determinats sistemes formatiu com els CAR (Centres d'Alt Rendiment) o la famosa Masia del Barça. Ens atreviríem a quelcom similar en favor de les ciències o de les lletres?

En les avaluacions educatives internacionals, Espanya -i malauradament també Catalunya- destaquen no només per uns resultats generals mediocres (una mitjana de puntuacions tirant a baixa) sinó, sobretot, per una manca d'alumnat excel·lent en les matèries avaluades. Aquesta dada no es posa prou de relleu i sembla no preocupar en excés. Obsessionat per l'equitat, el pensament pedagògic dominant recela de l'excel·lència i aquesta desapareix dels objectius educatius. Tot sistema educatiu ha d'aspirar alhora a totes dues qualitats: equitat i excel·lència. L'equitat és un valor, però una equitat sense excel·lència és un frau. L'equitat en la mediocritat o en la indigència deixa de tenir cap valor.

Les actuals polítiques per a l'equitat educativa potser són insuficients (tot i que el nostre sistema escolar n'és força d'equitatiu), però les polítiques per l'excel·lència són inexistents i, a més, no sembla preocupar-nos massa. Ara, si es tracta d'esport, sembla que ens vagi la vida i el futur del país en la consecució de les preuades medalles olímpiques, o en guanyar un mundial... Rebem els esportistes triomfants com a herois i aquí, per sublimar la frustració de no competir sota la senyera, correm a destacar que l'atleta en qüestió és català o format a Catalunya.

Definitivament, l'educació d'aquest país necessita una mica més de passió i convicció, com la que l'esport genera, i molts menys prejudicis i complexos, dels que l'esport sembla alliberat.